

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MOBdo/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	4210215588
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4210215588.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava proti žalovanému: BANKRUPTCY & RECOVERY SERVICE, k.s., so sídlom Nám. M. Benku 10, Bratislava, IČO: 36 669 415, správca úpadcu DUNAJ PETROL TRADE a.s., v konkurze so sídlom Záhradnícka 16, Komárno, IČO: 36 527 319 o zaplatenie 40.053,73,-Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 5Cb/124/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/133/2013- 232 z 31. októbra 2013 takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky o d m i e t a .

Žalovaný má n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno rozsudkom č. k. 5Cb/124/2011-203 z 21. marca 2013 zamietol žalobu, ktorou sa právny predchodca žalobcu domáhal zaplatenia sumy 40.053,73,-Eur a náhrady trov konania, titulom nedoplatku žalovaného za dodané množstvo zemného plynu, ktoré žalovaný odoberal na základe uzatvorenej Zmluvy o dodávke plynu na odbernom mieste M. X, V.. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že v danom prípade nedošlo v zmysle § 120 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) k splneniu jeho dôkaznej povinnosti na preukázanie dôvodnosti jeho nároku a preto súd jeho žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 15Cob/133/2013-232 z 31. októbra 2013 odmietol s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. ako oneskorene podané. Odvolací sú zistil z obsahu spisu, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol žalobcovi doručený dňa 30. apríla 2013, pričom táto skutočnosť je preukázateľná z doručenky pripojenej v spise. Posledný deň lehoty na podanie odvolania tak pripadol na deň 15. máj 2013. Žalobca podal odvolanie na poštovú prepravu až dňa 16. mája 2013, z čoho vyplýva, že tak urobil až po márnom uplynutí 15 - dňovej odvolacej lehoty. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 13.2.2013.

3. Na základe podnetu žalobcu generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny

prokurátor") podal proti uzneseniu krajského súdu mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil tým, že súčasťou spisu je nezviazaná, vo zväzku nezaraďená, písomnosť odvolanie žalobcu proti rozsudku s listami očíslovanými 215-221, ktoré má v hlavičke vytlačený údaj „15/5 2013 19:23" a na ktorom je pečiatka Okresného súdu Komárno s dátumom 16. mája 2013 a pečiatka „Podané faxom". Údaj „15/05 2013 19:23" zodpovedá tomu, že v telefaxovom hlásení (HLÁSENÍ O VYS.) priloženom k podnetu na podanie mimoriadne dovolania sa uvádza „15/05 19:23". V spise sa nachádza písomné podanie - odvolanie žalobcu proti rozsudku (č. l. 215), na ktorom je pečiatka Okresného súdu Komárno s dátumom 17. mája 2013 a ku ktorému je pripojená obálka s dátumom podania na pošte 16. mája 2013. Odvolanie žalobcu podané telefaxom 15. mája 2013 a do troch dní doplnené predložením jeho originálu nebolo podané oneskorene a nebol tak dôvod na jeho odmietnutie podľa § 218 ods. 1 písm. a) O. s. p.. Ak odvolanie žalobcu bolo odmietnuté ako podané oneskorene, týmto postupom odvolacieho súdu sa žalobcovi odňala možnosť konať pred súdom. Generálny prokurátor je preto toho názoru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. f) O. s. p. (§ 243f ods. 1 písm. a) O. s. p.). Ochrana práv a zákonom chránených záujmov žalobcu si preto vyžaduje podanie mimoriadneho dovolania. Inými právnymi prostriedkami ako podaním mimoriadneho dovolania túto ochranu nie je možné dosiahnuť.

4. Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu súhlasil s týmto opravným prostriedkom, jeho dôvodmi a tiež s návrhom generálneho prokurátora zrušiť uznesenie krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31R/2/2013 zverejneného v Obchodnom vestníku č. 21/2014 dňa 31. januára 2014 súd zastavil reštrukturalizačné konania dlžníka DUNAJ PETROL TRADE, a.s., so sídlom Záhradnícka 16, Komárno, začal konkurzné konanie a vyhlásil konkurz na majetok dlžníka DUNAJ PETROL TRADE, a.s.. Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31K/2/2014 zverejneného v Obchodnom vestníku č. 166B/2014 dňa 28. augusta 2014 súd odvolal správcu Ing. Anetu Rimaszombati so sídlom kancelárie Rákocziho 12, Nové Zámky z funkcie správcu úpadcu DUNAJ PETROL TRADE, a.s., pričom tým istým uznesením ustanovil za správcu úpadcu obchodnú spoločnosť BANKRUPTCY & RECOVERY SERVICE, k.s., so sídlom kancelárie Nám. M. Benku 10, Bratislava.

6. Správca úpadcu na výzvu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd") zo dňa 25. novembra 2014, či súhlasí s pokračovaním konaní, vo svojom podaní zo dňa 15. decembra 2014 uviedol, že dané konanie považuje v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov za prerušené a nenavrhuje jeho pokračovanie.

7. Na opätovnú výzvu súdu zo dňa 02. mája 2016 správca úpadcu uviedol, že súhlasí s pokračovaním konaní vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 4MOBdo/4/2014.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky po zistení, že dovolanie bolo podané včas, ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 35 C. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 C. s. p. v spojení s § 443 C. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 464 C. s. p. v spojení s § 440 C. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

9. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p."), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

10. Vzhľadom k tomu, že mimoriadne dovolanie bolo generálnym prokurátorom Slovenskej republiky podané 16. októbra 2014, t. j. pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p."), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 vety prvej C. s. p., podľa ktorého, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 243e v spojení s § 243f O. s. p. v znení účinnom do 30. júna 2016.

11. Ak generálny prokurátor na základe podnetu strany sporu, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§

243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 1 O. s. p.). Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O. s. p.). Mimoriadne dovolanie podáva generálny prokurátor na dovolacom súde do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia súdu (§ 243g O. s. p.) a môže smerovať len proti tomu výroku rozhodnutia, ktoré účastník konania alebo osoba dotknutá alebo poškodená týmto rozhodnutím súdu namieta (§ 243e ods. 2 O. s. p.). Ak zákon neustanovuje inak, generálny prokurátor je viazaný rozsahom podnetu na mimoriadne dovolanie (§ 243e ods. 3 a 4 O. s. p.).

12. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných vád [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

13. Zároveň ESLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil taký subjekt odlišný od strán sporu, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum. Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania a následnej kritiky ESLP vo veci *Tripon proti Rumunsku* (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu strany sporu, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP vydané vo veciach proti Slovenskej republike (*DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.*) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

14. Uvedené závery ESLP zohľadnilo plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Na spoločnom rokovaní 18. marca 2015 pod sp. zn. PL. z. 3/2015 prijalo stanovisko, právna veta ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov“.

15. Ústavný súd v tomto stanovisku uviedol, že uplatnenie opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné strane sporu v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 O. s. p. V prípade existencie niektorého z tu uvedených dovolacích dôvodov má samotná strana sporu k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, ktorý môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je

podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

16. Vzhľadom na nejednotnosť súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov obsiahnutých v rozhodnutiach senátov občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu pri posudzovaní procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, prijali občianskoprávne kolégium a obchodnoprávne kolégium spoločné zjednocujúce stanovisko k prípustnosti mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e až § 243j Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako spoločné stanovisko pod č. 94/2015. Právna veta tohto stanoviska znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.“

17. Z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú riadne a mimoriadne opravné prostriedky je zrejماً zásada, že je na strane, ktorá je nespokojná s konaním alebo rozhodovaním súdu, aby iniciatívne sama svojimi procesnými úkonmi a v logickom slede zohľadňujúcim stav, do ktorého sa konanie dostalo, využila postupne všetky procesné prostriedky nápravy (opravné prostriedky), ktoré jej Občiansky súdny poriadok poskytuje.

18. Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti, vyplýva aj z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok z roku 1980). Toto pravidlo postupného vyčerpania opravných prostriedkov vyžaduje využiť všetky opravné prostriedky, o ktorých sa dá predpokladať, že povedú k dosiahnutiu nápravy rozhodnutia súdu. V súlade s tým je na strane sporu, aby - až po najvyššiu úroveň - využila možnosť podať všetky dostupné opravné prostriedky, ktoré sú čo i len potenciálne spôsobilé podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor strany sporu na (ne)účinnosť konkrétneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, prináleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. Vzhľadom na uvedené je opodstatnené konštatovanie, že mimoriadne dovolanie podané na podnet strany sporu (teda nie mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom vo veciach uvedených v § 35 ods. 1, 2 O. s. p. a tiež nie mimoriadne dovolanie podané na podnet osoby odlišnej od strany sporu) nemožno považovať za procesne prípustné, ak strana bola pasívna v tom zmysle, že sa nepokúsila využiť možnosť podať riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli v jej dispozícii.

20. Postup strany sporu, ktorá mala v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov odvolaním alebo dovolaním, uvedenú možnosť ale nevyužila, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť strany vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sama svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledovala ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ strana sporu zostane v naznačenom smere pasívna, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom v ustanoveniach § 243e až § 243j O. s. p. Aj ústavný súd už dávnejšie konštatoval, že „ak účastník konania mohol podať dovolanie a neurobil tento procesný úkon, nemá už žiadnu možnosť dosiahnuť podnetom podanie mimoriadneho dovolania“ (viď PL. ÚS 57/99).

21. Ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu zásadne vyžaduje intervenciu (mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora) vtedy, ak samotná strana sporu využila všetky právom predpokladané prostriedky na zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon a napriek ich uplatneniu nebola úspešná. V danom prípade prebehlo štandardné dvojstupňové konanie, v ktorom mal žalobca možnosť realizovať svoje procesné oprávnenia. Zo spisu nevyplýva, že by sám náležite chránil svoje práva a konal dostatočne predvídavo, starostlivo a obozretné. Žalobca nepodal dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/133/2013-232 z 31. októbra 2013. V zmysle vyššie uvedeného výkladu najvyššieho súdu to znamená, že sám nevyužil dostupný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii a ktorý bol potenciálne

spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na pasivitu samotného žalobcu pri včasnej ochrane jeho práv je procesne neprípustná dodatočná aktivita generálneho prokurátora ku ktorej došlo podaním mimoriadneho dovolania podnecovaného žalobcom.

22. Vzhľadom na to, že v predmetnom konaní podnecovateľ mimoriadneho dovolania (žalobca) nevyužil dostupný (mimoriadny) opravný prostriedok, najvyšší súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v danom prípade procesne neprípustné.

23. So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.) podľa § 447 písm. c/ C. s. p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 C. s. p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.